
EGYHÁZI ÉLET - HÍREK

Egyházi Képviselő Tanács

1994. február 10-én rendkívüli ülést tartott, melynek tárgya a Protestáns Teológiai Intézet új Szervezeti Szabályzat-tervezete. E.K. Tanács figyelembe véve a január 3-án tartott fenntartó egyházak képviselői értekezletének előterjesztését, a Szabályzat-tervezetet a javasolt módosításokkal jóváhagyta.

1994. március 24-én tartotta I. évnegyedi rendes ülését, melynek keretében megtárgyalta: az elnökileg elintézett fontosabb adminisztratív és gazdasági ügyeket, az 1994. június 27 - július 2. között tartandó lelkésztovábbképző tanfolyammal kapcsolatos kérdéseket, az Országos Nőszövetség tevékenységéről szóló jelentést, a kolozsvári és székelykeresztúri unitárius gimnázium IX. osztályának tanulmányi eredményét. Jóváhagyta: Kovács István sepsiszentkirályi lelkész beszámolóját angliai tanulmányútról; Léta Sándor petrozsényi lelkész és Kovács István teológiai tanár 1994-95. évi külföldi tanulmányútját a Berkeley-i Starr King, illetve a chicagói Meadville/Lombard amerikai Unitárius Teológiai Intézetbe. Engedélyt adott Sándor Szilárd V. éves teológiai hallgatónak, hogy szakvizsgájának letétele után egy évet az amerikai Eliot egyházközösségben gyakorlati munkát végezhesen. Tárgyalta Jenei Dezső főgondnok lemondásával kapcsolatos beadványát és ezzel kapcsolatban a további szükséges intézkedést megtette. Végül építés-javítási segélyeket állapított meg a kérelmező egyházközösségeknek.

Gondnok-keblitanácsosi konferencia

1994. február 22-28. között tartották a következők szerint: kolozs-tordai egyházkör: február 28-án Sinfalván; maros-küküllői: február 22-én Szőkefalván és február 23-án Nyárádszentmártonban; a székelykeresztúri: február 25-én Székelykeresztúron; a székelyudvarhelyi: február 24-én Homoródszentmártonban; a sepsiszentgyörgyi február 23-án Brassóban. A konferencia tárgya volt: a gondnokok és keblitanácsosok feladatai a Szervezeti Szabályzat szerint; a visszacapott földek hasznosítása; az egyházfenntartói járulékok megállapítása; a vallás erkölcsi nevelés időszerű kérdései; a testvéregyházközi kapcsolatok, valamint az egyházi kiadványok kérdése.

Lelkészi értekezletek

Az 1994 évi I. évnegyedi lelkeszi értekezleteket február 24 - március 17. között tartották. Tárgysorozatukon a következő előadások szerepeltek: dr. Szabó Árpád: Új vallásos mozgalmak és az Egyház; Mikó Lőrinc: Az új gazdasági-pénzügyi rendelkezések; Az esperesi vizsgálószerk és ügyviteli kérdések megbeszélése. Az értekezletek ideje és helye: február 24-én Brassó, március 8-án Kolozsvár, március 10-én Székelyudvarhely és március 17-én Szőkefalva.

Dávid Ferenc Egylet

1994. január 16-án tartotta évi első felolvasó ülését, amelyen dr. Szabó Árpád rektor tartott előadást: Új vallásos mozgalmak és az Egyház (1 rész) címen. Február 20-án dr. Szabó Árpád folytatta előadását az új vallásos mozgalmakról és

az egyházzól. A harmadik felolvasó ülés március 20-án volt, előadást tartott dr.Rezi Elek teológiai tanár: Választható-e a halál? címmel. A felolvasó ülések műsorát zeneszámok és szavalatok egészítették ki.

Lelkésznevelés

A teológiai intézetben az *I. félévi vizsgaidőszak* 1994. január 3 - február 3. között volt.

A csendes napi előadásokat 1994. február 7-8. között tartották meg a következők szerint: február 7-én Vass Mózes homoródkőhalmi lelkész: A lelkész hivatása és felelőssége az egyház szolgálatában; Nagy Endre magyarsárosi lelkész: A gyülekezetépítés időszerű kérdései; február 8-án: Kotecz József felsőrákosi lelkész: Az ifjúság bekapcsolása az egyház életébe; Kató Béla illyefalvi református lelkész: Az új gazdasági élet kihívásai a lelképásztori munkában (közös előadás) címmel adtak elő. Az előadó lelkészek reggel és este áhítatot tartottak bibliamagyarazattal. A csendes napok záróáhítatát dr.Csiha Kálmán református püspök tartotta.

Lelkészképesítő vizsgát tettek február 10-én Benedek Mihály bözödi, Rüszt Tibor túri és Török István medeséri gyakorló segédlelkészek.

A Lelkészképesítő Bizottság 1994. március 1-én versenyvizsgát tartott a Starr King, Berkeley, amerikai unitárius teológiai intézet egy éves ösztöndíjának elnyerésére. A vizsga eredménye alapján Léta Sándor petrozsényi lelkész nyert jogot a tanulmányi ösztöndíjra.

Húsvétkor a teológiai hallgatók eredményes légátusi szolgálatot végeztek a különböző egyházközösségekben.

Énekvezérképzés

Énekvezérképesítő vizsgát tett 1994. március 29-én Kisgyörgy Mihály árkosi kántor.

Személyi változások

Bálint Benczédi Ferenc, désfalvi lelkész, 1994. február 1-től, választás útján kinevezést nyert a kolozsvári belvárosi egyházközösségbe rendes lelkésznek.

Fóris Zoltán, újszékelyi lelkész, 1994. február 1-től állásáról lemondott és világi pályára lépett.

●*Dr.Kovács Lajos püspök* január 1-én megtartotta a hagyományos újévi fogadást. Az egyház nevében dr.Erdő János főjegyző köszöntötte a főpásztort és az egyház híveit. A köszöntésre Püspök afia válaszolt, Isten áldását kérve egyházunk tevékenységére.

●*Közös megbeszélést* tartottak Kolozsváron egyházunk elöljárói január 29-én a magyarországi unitárius egyház képviselőivel: dr.Lőrincz Ernő főgondnokhelyettes, dr.Jakab Jenő pezsztentlőrinci lelkész, dr.Murway Sámuel jogtanácsos és ifj.Bencze Márton egyházi titkár afiaival.

●*Bálint B. Ferenc kolozsvári lelkész beiktatása* 1994. február 6-án történt istentisztelet keretében. A püspöki kinevezési iratot Pap László köri jegyző olvasta fel. Ezt követően az új lelkész tartotta meg beköszöntő beszédét Lk 8,23-25 alapján, majd Pap László köri jegyző szólott az új lelkészhez és gyülekezetéhez. A beiktatást Székely Miklós esperes végezte. Az üdvözlő beszédek rend-

jén: dr.Kovács Lajos püspök, a kolozsvári egyházközségek részéről Benedek Sándor irírsztelepi lelkész mondott beszédet. Az egyházközség nevében Balogh Ferenc gondnok köszöntötte Bálint B. Ferenc lelkészt, majd felolvasta Szabó Dezső ny. lelkész levelét. Üdvöző beszédet mondtak: a kolozsvári Nőszövetség nevében Csomos Gizella elnöknő, a maros-küküllői egyházkör részéről Kolcsár Sándor esperes; a református egyházközségek nevében Sógor Sándor hidelvei lelkész, az evangélikus egyházközség részéről Kiss Béla lelkész, a római katolikus egyházközség nevében Czirják Árpád kanonok és a görögkatolikus egyházközség részéről Ion Botiza lelkész. A beszédekre az új lelkész válaszolt.

A beiktató ünnepély szeretetvendégséggel ért véget.

●*Dr. Robert Traer* az Unitárius Világszövetség (IARF) főttkára március 14-16. napjain meglátogatta egyházunkat és megbeszélést folytatott az 1994. július 18-23. között Kolozsváron tartandó teológiai konferenciáról.

Halottaink

Szász Dénes ny. lelkész 82 éves korában, Marosvásárhelyen, 1994. január 13-án elhunyt. 1912. augusztus 12-én született Haranglábban. 1931-1935 között végezte Kolozsváron az Unitárius Teológiai Akadémiát. 1935-1936 között brassói segédlelkész; 1936-1957 között Firtosváralján rendes lelkész; 1957-től 1970-ig Bözödön, 1970-1982 között Jobbágyfalván volt lelkész nyugalomba vonulásáig. 1994. január 16-án temették a kecsétkisfalusi temetőbe. Marosvásárhelyen Kolcsár Sándor esperes-lelkész búcsúztatta; a sírnál Bíró Lajos siménfalvi, Szombatfalvi József csehétfalvi és Fekete Attila firtosváraljai lelkészek mondtak búcsúbeszédet.

Kádár Lajosné Terebesi Hary Anna, lelkész özvegye, 83 éves korában, január 19-én Kolozsváron meghalt. A temetési szertartást dr.Szabó Árpád végezte január 22-én.

Özv. Kovács Sándorné Illyés Ilona, Kovács István teológiai tanár édesanyja, 80 éves korában, január 27-én Marosvásárhelyen elhunyt. Január 31-én temették Marosvásárhelyen; a lelkészi szolgálatot Kolcsár Sándor esperes-lelkész végezte.

Dr. Izsák Vilmos ny. teológiai tanár március 25-én, 75 éves korában Kolozsváron elhunyt. 1919. július 29-én született Brassóban. Teológiai tanulmányait a kolozsvári Unitárius Akadémián 1941-ben fejezte be. 1941-től kolozsvári segédlelkész; 1943-tól vallástanár; 1949-től 1973-ig teológiai intézet titkára; 1973-tól 1986-ig teológiai tanár.

Április 1-én temették a Házsongárdi temetőbe; a lelkészi szolgálatot Bálint B.Ferenc belvárosi lelkész végezte; a Teológiai Intézet nevében a sírnál Kovács István teológiai tanár búcsúztatta.

Emlékük legyen áldott!

Gyöngyössy János: *Székely templomerődök*. Székelyudvarhely, 1993. 102l.

A munka megszületéséről Gyöngyössy János a következőket írja: "A történeti múlt tárgyi emlékei már akkor vonzottak, amikor kamasz fejjel, Orbán Balázs nyomdokain haladva, többnyire gyalogosan, bejártam a két Homoród mentét, Erdővidéket, később pedig Háromszék egy részét. Kezdetben az udvarházaktól a gazdasági épületekig, a templomoktól a várhelyekig mindent felkutatam, ám hamarosan beláttam, hogy mindezt kellőképpen átfogni, korszerűen feldolgozni, egy ember számára majdnem lehetetlen. Végül úgy döntöttem, hogy érdeklődési körömet a várfalakkal megerősített templomokra szűkítem..."

A könyv három fejezetet foglal magában: 1: A várépítő székelység, 2: A székely templomok erődítményei, 3: Építéstörténeti vázlatok.

Orbán Balázs a múlt század hatvanas éveiben, a Székelyföldön több vármaradványt a Csíki krónika nyomán a "székely rabonbánok" várainak tartotta. A szerző szerint ezeket a várakat nem a székelyek építették. A Székelyföld első két várát (Székely támad, Székely bánja) 1562-ben fejedelmi rendeletre építik abban a küzdelemben, amit a székelység vív ősi szabadságáért száz éven át, az önálló erdélyi fejedelemség kialakulásától.

A székelység mindent megtett annak érdekében, hogy földjén vár ne épüljön. Helyesen állapítja meg a szerző, hogy "Székelyföldön, a székelyek betelepülése után, várat csak építtetni lehetett, erőszakkal." A székelység a 16-17. századokban, maga és javai védelmére, önszántából, a templomi cintermeket falusi templomerődökké építette át. Ezek a templomközpontú erősségek kezdetben megfelelő védelmet biztosítottak a falu népe számára, főképp kisebb számú portyázó csapatokkal szemben.

Az építéstörténeti vázlatok keretében kilenc legjellegzetesebb vártemplom történetét ismerteti röviden, ezek közül 5 unitárius: Árkos, Bölön, Homoródszentmárton, Nagyajta, Székelyders; Illyefalva, Sepsiszentgyörgy és Zabola református és Csíkkarcfalva katolikus.

Mint volt nagyajtai lelkész, a vártemplom építéstörténetét szükségesnek tartom általam ismert néhány adattal kiegészíteni. 1954-ben meghívtuk Debreczeni László ismert műépítést, hogy a templom és vár javítási tervét készítse el. Hónapokig tartó munka eredményeként megállapítást nyert, hogy a templomnak eredetileg félköríves záródású szentélye és valószínűleg sima mennyezete volt. 1510-ben - a szentélyt elválasztó ív felirata szerint - a hajóval egy szélességű, gótikus szentélyt építenek és a templomhajót is boltozatosra alakítják. A támpillérek a hajónál utólagosan épültek. A hajó északi falán freskó töredékek vannak, melyeket kátránypapírral fedtünk be az új vakolás előtt. A gótikus sekrestye ajtó is a vakolat alól került ki. Tőle 1,5-2 m. megtaláltuk az eredeti félköríves szentély záró falát. A padlástérben fedeztük fel a lőnyílásokat, azokat kívülről 10 cm. mélyítve láthatóvá tettük. A nyugati templomajtó is falban eltolható gerendával zárul. A keleti várfalban található 1622-es évszám a vár építését jelezheti. Az 1789 évi püspöki vizitáció említi a templom köré épített kamrákat, melyeket éppenny, mint a várfal körülieket, raktározásra használták. A templom körüli